

balles prehistòriques, una de les més completes que existeixen d'objectes pertanyents a les primitives civilitzacions de les Balears, i és d'esperar que l'activitat i la bona voluntat dels directors del Museu aniran omplint les llacunes que inevitablement resten encara en la col·lecció.

Una altra sèrie molt important dins el Museu és la de retaules, pertanyents la major part als segles XIV i XV, d'un alt interès històric i artístic. Hi destaquen la magnífica taula d'En Pere Visart, procedent de Sant Antoni, representant Sant Jordi a cavall; la pradella d'aquesta taula, que representa al rei Jaume entrant en la ciutat; i la taula del segle XIII amb vint-i-quatre passatges de la vida, passió i mort de Jesus-Crist, procedent del convent de Santa Clara, taula de factura italiana segons totes les apariències. D'aquestes i de moltes altres s'han fet detinguts estudis, publicats en el *Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana*.

La col·lecció d'estàtues presenta una menor importància. I la resta del Museu està formada per objectes d'un vívid interès local.

Restauració del portal de Mura. — El trasllat i restauració del de Santa Maria de Besalú

Mura és un poble ombriu situat en el fons d'un replec de Sant Llorenç del Munt, la típica muntanya coronada del famós monastir romànic del segle XI. En ella hi ha una església d'una nau del segon període romànic construïda conservant un mur decorat amb les típiques arcuacions del segle XI. De l'església, del segle XII o XIII, restava l'absis i un portal amagat dintre un cancell que el feia quasi invisible (1). El portal és d'una sola arcuació amb un timpà amb la represen-

Fig. 699. — Portal de l'església de Mura

tació de l'adoració dels Reis. Al centre hi ha la Verge amb l'infant Jesús; dos àngels l'incensen; al cel hi brilla l'estrella guiadora dels Reis d'Orient. Aquests s'hi dirigeixen arrenclerats i hieràtics, a excepció del tercer que presenta la testa girada esguardant enrera. Simètric amb els tres Reis hi ha una figura encaputxada i barbada apoiant-se en un bastó, que sembla ésser Sant Josep, a qui acompanya altra figura indesxifrabla.

(1) Vegi's PUIG I CADAFALCH, FALGUERA I GODAY: *L'Arquitectura Romànica a Catalunya*, vol. III, figs. 256, 257 i 1183.

Mentre l'entusiasme de varis joves excursionistes i arqueòlegs lograva fer visible el portal del temple de Mura i solemnement l'inaugurava a 28 de juny de 1918, era traslladat lo que restava del portal de Santa Maria de Besalú.

Fig. 700. — Portal de l'església de Santa Maria de Besalú

De la col·legiata de Santa Maria que fou a la vegada Sèu de la efímera diòcesi bisuldunense i capella del palau comtal, en el recinte del qual estava emplaçada, resten sols les runes de l'església: el creuer, l'absis i el campanar que presidixen la vila de Besalú, aixecant-se sobre un turó, emplaçament de la acrópolis medieval. Ja a últims del segle X la trobem esmentada en els documents. En aquest portal, avui traslladat per a ornament d'una casa de Pedralbes, l'àliga i el lleó, l'àngel i el bou, símbols dels evangelistes, hi són figurats

a banda i banda de la figura del Crist, en actitud de beneir, amb una disposició semblant a la dels portals de Bosost i Sampedor. — J. P. i C.

CONCURSOS

VII Concurs Martorell (1917)

Dos treballs varen ésser presentats al Concurs Martorell que per setena vegada es concedí en 1917: un titulat *Nobiliari de l'antiga Corona d'Aragó*; un altre, *Arqueologia litúrgica de la província tarragonina*. El Jurat, compost pel P. Antoni Marcet, A. Van de Put, Josep Puig i Cadafalch, Josep R. Mélida i Vicens Lamperez, va acordar per unanimitat atorgar el premi al segon dels treballs esmentats, del qual era autor el conservador del Museu Episcopal de Vich, Mn. Josep Gudiol. Ja en 1902 havia publicat unes *Nocions d'arqueologia sagrada catalana*, volum de 677 ps., la tercera part aproximadament de l'arqueologia premiada en el Concurs. Aquesta està disposada en tres volums: el primer dedicat a la formació i canvis de província eclesiàstica tarragonina i de la seva litúrgia, amb la bibliografia, així dels manuscrits com dels impresos, relativa al tema. Els altres dos volums comprenen el que és pròpiament arqueologia, distribuint la matèria segons els sacraments i l'any eclesiàstic. Unes mil cinc centes il·lustracions acompanyen el text, reproduint les cerimònies del culte i els objectes litúrgics. Mn. Gudiol ha sabut, en aquest llibre, sistematitzar, amb la seva prou coneguda competència, els resultats obtinguts de l'estudi directe del material conservat i els aconseguits després d'hores i hores passades escorcollant arxius i regirant manuscrits. Un esforç d'anys, persistent i constant, ha estat necessari per a dur a terme aquest corpus litúrgic català, que posa en clar un sector de la nostra història religiosa.

La Secció Històrico-Arqueològica de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS ha acordat la impressió del llibre, el primer volum del qual es troba ja en premsa.